

Burgerinitiatief 'FietsPlatformUtrecht' (FPU)

Dit document bevat het burgerinitiatief tot het opzetten van een FietsPlatformUtrecht (FPU) om de *strategische waarde van het fietsgebruik in Utrecht te behouden en verder te ontwikkelen*. Met het FietsPlatformUtrecht krijgen de fietsers in Utrecht de structurele, breed gedragen aandacht die ze verdienen, nu en in de toekomst. Fietsgebruik is immers van cruciaal belang voor de leefbaarheid, veiligheid, ruimtelijke ordening, gezondheid en milieu van de Utrechtse samenleving.

Utrecht heeft een FietsPlatform

Fietsen is groen-gezond-slim. Fietsen in Utrecht lijkt zo gewoon, het is feitelijk heel bijzonder. Van de grote steden heeft Utrecht bovendien het hoogste percentage fietsgebruik en dat groeit. Fietsers zijn kwetsbare verkeersdeelnemers, wat kan Utrecht doen om ze beter te beschermen? Er komen steeds meer fietsers en fietssoorten, hoe kunnen we fietschaos en fietsfrustratie aanpakken en voorkomen? Wat doen we met het tekort aan stallingen? Er zijn talloze actuele en toekomstige fietsvragen.

Er zijn (gelukkig) veel initiatieven op fietsgebied gaande in Utrecht, zowel van de overheid, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen als door particulieren. De gemeente Utrecht gaat ook in gesprek met het brede fietspubliek. Maar er is meer *samenhang* en *samenwerking* nodig. En de huidige en toekomstige financiële en economische voordelen van fietsgebruik worden *onderschat* en zijn *verborgen*. Daarom willen we die specifiek voor Utrecht naar boven halen. Wat zijn de maatschappelijke baten van het huidige fietsgebruik in Utrecht? Wat is er nodig om de Utrechtse fietscultuur te faciliteren en te ontwikkelen? Wij vinden dat Utrecht een *permanent* FietsPlatform nodig heeft, waar bestaande en nieuwe initiatiefnemers en initiatieven op fietsgebied bij elkaar komen. En elkaar kunnen versterken.

Waarde van het Dagelijks Fietspeloton

Met de start van Tour de France heeft Utrecht het grootste jaarlijkse wielerevenement ter wereld. Utrecht beleeft midden 2015 een groot(s) fietsfeest, een grensverleggend spektakel. Wat hebben de 'alledaagse' fietsers er aan? Natuurlijk komen alle gewone (..) fietsers naar de Tourcaravaan kijken. Maar zij doen meer: al die fietsers die nu de Utrechtse straten, wegen en pleinen dagelijks bevolken vormen samen zelf een enorm, veelzijdig en kleurrijk peloton: Het Dagelijks Fietspeloton. Zij zijn van grote waarde voor het wonen, werken en recreëren in Utrecht. Dat enorme peloton gaat dagelijks verder..., weer of geen weer. Voor de leefbaarheid en de beleving van de stad, voor de kwaliteit en veiligheid van de openbare ruimte. Die fietsers kennen de stad en hun fietsgebruik is van grote sociale en economische waarde. Daarom willen wij van:

- het gewone van het fietsen → in alle sectoren van de stedelijke samenleving een houdbare toekomst geven, inspirerende fietsverhalen naar voren halen etc.
- het verborgene van het fietsen → *de Utrechtse fietseconomie zichtbaar maken*.
- het kwetsbare van het fietsen → de positie verbeteren, einde maken aan alle onnodige gevechten om de openbare ruimte en openbare tijd (op kruispunten), en fietskansen standaard meenemen in alle niet-technische sectoren van de overheid etc.
- de fiets een volwaardige plek op agenda's van verkeersoverleggen tussen overheid en bedrijfsleven geven.

Het Dagelijks Fietspeloton van Utrecht verdient in 2015 een 'eigen' FietsPlatformUtrecht.

1e Momentum (= GD / TdF)

De laatste 100 dagen voor de Tourstart staat Utrecht zowel op sportief, cultureel als recreatief gebied in het teken van het wielrennen. De Grand Départ van Utrecht geeft in die periode veel kleur aan stad & regio. Er is een groeiende link tussen de professionele

wielrennerij en het gewone fietsen aan het ontstaan. Er is al een breed 100-dagen-programma met accent op het thema Sport en het thema Cultuur. Daarin zijn de thema's Kennis en Economie onderbelicht. En er is amper aandacht voor wat er na afloop van het feest, na de Grand Départ gebeurt.

De Tourstart kan het samenspel tussen openbaar bestuur, inwoners, zelfstandige professionals, ondernemers, sportorganisaties, onderwijsinstellingen en de publieke sector voor het gewone fietsgebruik nieuwe impulsen geven. Echter het realiseren van *blijvende* effecten voor het hele dagelijkse fietspeloton is een nieuwe opgave, een andere opgave. Het Tourfeest is een uniek momentum om een strategisch FietsPlatformUtrecht te starten.

Hoofddoelen FietsPlatformUtrecht

Utrecht heeft een groeiende fietscultuur, van nationale en internationale betekenis. Iedere cultuur kent sociale, economische en technologische dimensies, de samenhang daartussen bepaalt de aantrekkingskracht en houdbaarheid voor haar deelnemers. Ook in Utrecht. Dat geldt ook voor fietsgebruik, (bijna) iedereen fietst of is indirect bij fietsgebruik betrokken. Om de *houdbaarheid* van het fietsgebruik in Utrecht te *vergroten* is het nodig om de *sociale betekenis* zichtbaar te maken, de *financiële / economische* betekenis te bepalen en om voldoende experimenteerruimte te geven aan *technologische* vernieuwingen.

Het FietsPlatform heeft drie doelen:

- De *huidige* betekenis van het fietspeloton, van de Utrechtse fietscultuur in brede zin inzichtelijk maken, fietskennis ontsluiten en nieuwe, actuele fietsdata verzamelen.
- De *toekomstige* betekenis van de Utrechtse fietscultuur bewaken en ontwikkelen, nieuwe onderzoeksvragen formuleren, strategische keuzemomenten voor alle betrokkenen zichtbaar maken.
- Ondersteuning bieden aan *ontmoeting en samenwerking* in nieuwe fietsinitiatieven, vergroten van de fietsgerelateerde afstemming tussen overheid, maatschappelijke organisaties, kennisinstituten, bedrijfsleven en particulieren. Ook creëert het FPU eigen projectinitiatieven.

2e Momentum (= Verkiezing Fietsstad van Nederland)

Na(ast) het momentum van de Grand Départ is er nog een reden voor een FietsPlatform Utrecht. Utrecht kan namelijk tot Fietsstad (in 2016 of in 2018) van Nederland worden verkozen. Daarvoor moet zij minimaal haar fietsvoorzieningen (zowel voor rijden als voor stallen) op een hoger plan brengen, zoals o.a. verwoord in haar Ambitiedocument Aantrekkelijk en Bereikbaar met het Actieplan Fiets.

Echter, er is meer nodig dan adequaat reageren op het autonoom toegenomen fietsgebruik. Het belangrijkste criterium om deze pittige, landelijke Fietsstadverkiezing te winnen is de economische en andere winst van de fiets specifiek en concreet in beeld te brengen. En vervolgens aan te tonen hoe zij dit in de toekomst gaat versterken: Bikeeconomics.

Het gaat onder andere om gezondheidswinst voor mensen die op de fiets naar het werk gaan, fiets-transporten die sneller zijn binnen het stedelijke gebied, toenemende verkoop van fietsen en onderdelen, fietstoerisme, etc. Het FietsPlatform *helpt de gemeente Utrecht* om deze ambitie voor het Dagelijks Fietspeloton te realiseren en nieuwe bewijsvoering te leveren.

Complexe opgave

Nieuwe kennis en economisch inzicht van fietsgebruik is goed voor Utrecht en voor de internationale *concurrentiekracht* en waardering van de *leefomgeving* van Utrecht e.o. En hoe, gelet op fietsgebruik, economisch om te gaan met de ruimte in stad & regio? De rol als economische aanjager, banenschepper en voor omzet- en inkomensontwikkeling. Wat besparen de verschillende Utrechtse huishoudens door middel van fietsgebruik? Wat is de fietswaarde van de stations en tram-/bushaltes in Utrecht & regio? Hoe beïnvloedt het fietsnetwerk de waardeontwikkeling van het publieke en particuliere vastgoed?

Welke besparingen op publieke budgetten kan het fietsgebruik teweeg brengen? Hoe dragen burgerinitiatieven over fietsgebruik bij aan het welzijn in de Utrechtse wijken?

De fiets wordt nu al gebruikt voor alle soorten ritten woon-werk, woon-winkel, woon-school, woon-recreatie en allerlei combinatieritten. Het dagelijkse fietspeloton kenmerkt zich door een variatie aan ritmotieven en doelgroepen.

De *betekenis* van fietsgebruik voor al die groepen verdient nieuwe, structurele aandacht.

Eerste uitwerking FietsPlatformUtrecht

De fietser heeft vele gezichten, het fietsgebruik kent vele kanten. De veelzijdige en soms complexe maatschappelijke betekenis kan bespreekbaar worden gemaakt via een verdeling over bijvoorbeeld vier doelgroepen.

- Fiets- en bakfietsgebruikers: scholieren / studenten, fietsende werknemers, fietsende zorgverleners, fietsende winkeliers, recreatieve fietsers, etc.
- Fietsfacilitators: overheden, kennisinstututen, intermediaire organisaties, bedrijven, wijkfietssteams, etc.
- Fietscommercie: verkoop, fietsenmakers, fietsenbouwers, verhuurders, stallinghouders, fietskoeriers, etc.
- Openbare ruimte-inrichters: aanleg, beheer & onderhoud, leefbaarheid, veiligheid.

Het FietsPlatformUtrecht organiseert een serie maandelijkse workshops en debatten in een fietscafé-achtige setting. Daarin komen dan de sociale, economische en maatschappelijke betekenis van het gewone fietsen in Utrecht concreet boven tafel. Sprekers afkomstig uit de diverse doelgroepen en van onderzoeksinstellingen leiden de workshops in en vragen deelnemers om actieve inbreng, gegevens, etc.

Resultaten

De verwachte resultaten zoals ideeën, fietsinformatie, fietsdata/cijfers, burgerinitiatieven, onderzoeksvoorstellen, bedrijfsinitiatieven, fietsverhalen e.d. worden met het Utrechtse publiek gedeeld door middel van een unieke serie posters en sociale media. De fotografische en filmische mogelijkheden om het fietsgebruik in al zijn facetten te tonen zullen goed benut worden.

Het fietsen, bikeculture als onderdeel van de zgn. urban culture. Met veel bikeconomics.

Door het Utrechtse FietsPlatform een eigen, herkenbare, centrale plek te geven kan er ook frequente inloop plaatsvinden, voor het halen en brengen van bestaande fietskennis en voor het opdoen van inspiratie voor vernieuwend fietsgebruik. En kunnen de resultaten en vorderingen door een ieder gevolgd en waar nodig aangevuld worden.

Realisatie

Als Burgerinitiatiefgroep (startgroep) FietsPlatformUtrecht hebben wij, vergelijkbaar met de professionele wielrenners, een *startplek* en *startgeld* nodig. Het Grand Départ kan uitstekend als gangmaker voor het FietsPlatformUtrecht dienen. Dit burgerinitiatief verdient een plek in het 100-dagenprogramma. In de periode van 15 april t/m 15 september 2015 is er een herkenbare locatie in de stad Utrecht nodig. In de maanden na de Grand Départ zou het moeten overgaan in een permanente forumplek, op lange termijn valt te denken aan een fietscultuurhuis. De aanloopkosten schatten wij op € 20.000,- (excl. BTW).

Lancering

Tijdens het zgn Stadsgesprek van de gemeente Utrecht, eind januari 2015, zou het FietsPlatformUtrecht door de gemeente aangekondigd kunnen worden.

Agnes Otten
André Pettinga